

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
43

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

NĚMČIČKY (okr. Znojmo)

Intravilán. Středověk, novověk. Odpadní jímky. Záchranný výzkum.

Obec Němčičky se rozkládá po obou stranách bezejmenného potoka, který protéká oblastí ve směru SZ-JV. Oba břehy potoka se zarývají do údolí, které je tvořeno poměrně strmými svahy. Dno potoka se nachází ve výšce cca 260 m n.m. Dnešní osídlení obce zasahuje od nivy potoka svahy údolí i terasu, jejíž hrana se na obou stranách údolí nachází ve výšce 270 m n.m. Díky této konfiguraci terénu není v urbanistickém členění obce možné identifikovat její centrální prostranství. Sprašové podloží teras je překryto hnědozemními půdami.

Zkoumaná parcela (RD č. p. 3, pí Fousková) je lokalizovaná na hraně pravobřežní terasy orientované SV směrem, v nadmořské výšce 272 m n.m. Poloha poskytovala dobrý výhled do širokého okolí zejména SZ, SV a S směrem. První písemná zmínka o Němčičkách je datována rokem 1353, kdy paní Strezna z Němčic, vdova po Hnojíkovi, celý svůj statek v Němčičích s vinicemi, s loukami, lesy a pastvinami a s veškerým příslušenstvím darovala Filipovi z Kosník (Peřinka 1904, 391). Severním směrem od Němčiček, u kóty 290 se nacházejí zbytky tvrze, která je v písemných pramenech poprvé zmiňována v roce 1378 a byla funkční do roku 1451 (Nekuda/Unger 1981, 218).

Pracovníci muzea se na místo stavby dostavili v době, kdy byla provedena skrývka ornice. Na sprašovém podloží však bylo možné zachytit dna objektů, které se nacházely v ornici vrstvě, jež dosahovala mocnosti až 1,5 m. Lze se domnívat, že se na ploše nacházelo nejméně 5 objektů. Bohužel nalezený archeologický materiál, který byl posbíráán z odvalů, nebylo možné zařadit k jednotlivým objektům a vrstvám. Nalezené zlomky keramiky dokládají dlouhodobé osídlení polohy, jehož počátek je možné zařadit do období mladohradištního (11. stol.). Kontinuální osídlení je doloženo až do poloviny 16. stol. Existence sídlištních objektů, pravděpodobně odpadních jímek, svědčí mimo jiné o příchodu osadníků mnohem dříve, než jak to dokládají písemné prameny.

Tomáš Berkovec, JMM Znojmo

Literatura:

Nekuda, V., Unger, J. 1981: Hrádky a tvrze na Moravě, Brno.

Peřinka, F. A. 1904: Znojemský kraj. In: Vlastivěda moravská, II. díl, Brno.

Resumé:

Němčičky (okr. Znojmo), Intravilan der Gemeinde. Mittelalter, Neuzeit. Abfallgruben. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (okr. Olomouc)

Dolní náměstí, před č. p. 40. Středověk. Sídlíštní vrstvy. Záchranný výzkum.

Lokalizace: SMO 1:5000, rok vydání 1991, list Olomouc 8-0; od Z a J s.č. 83:67 mm (parcela č. 116/14, 448).

V měsících listopadu a prosinci došlo za archeologického dozoru, v souvislosti s celkovou rekonstrukcí objektu, k vybírání suchých zásypů renesančních kleneb v I. patře (obr. 21). Byly tak získány četné zlomky dobové, ale i starší keramiky, z nichž je nejzajímavější především fragment čelní vyhřívací stěny renesančního reliéfního rádkového zeleně glazovaného kachle s motivem zobrazujícím dámu v barctu. Dále byla nalezena část kožené hoty.

V rámci celkové rekonstrukce objektu tzv. masných krámů došlo v říjnu 2001 k hloubení přípojky plynovodu (obr. 21). Zkoumána byla přibližně čtvercová šachtice o délce strany 1,2 m a dosahující maximální hloubky 1,4 m. Pod recentními a novověkými uloženinami o mocnosti 0,7 m byla zachycena primitivní štětová dlažba Dolního náměstí. Pod ní ležela vrstva se sídlištním odpadem v podobě výrazně fragmentární keramiky 14. století, zlomků opracovaných i neopracovaných dřev a odřezků kůží. Intaktních geologických vrstev nebylo dosaženo.

Pavel Šlězár, Karel Faltýnek, SPÚ Olomouc

Resumé:

Olomouc (Bez. Olomouc), Dolní Platz. Nr. 40, Parzelle Nr. 116/14, 448. Mittelalter. Siedlungsschichten. Rettungsgrabung.

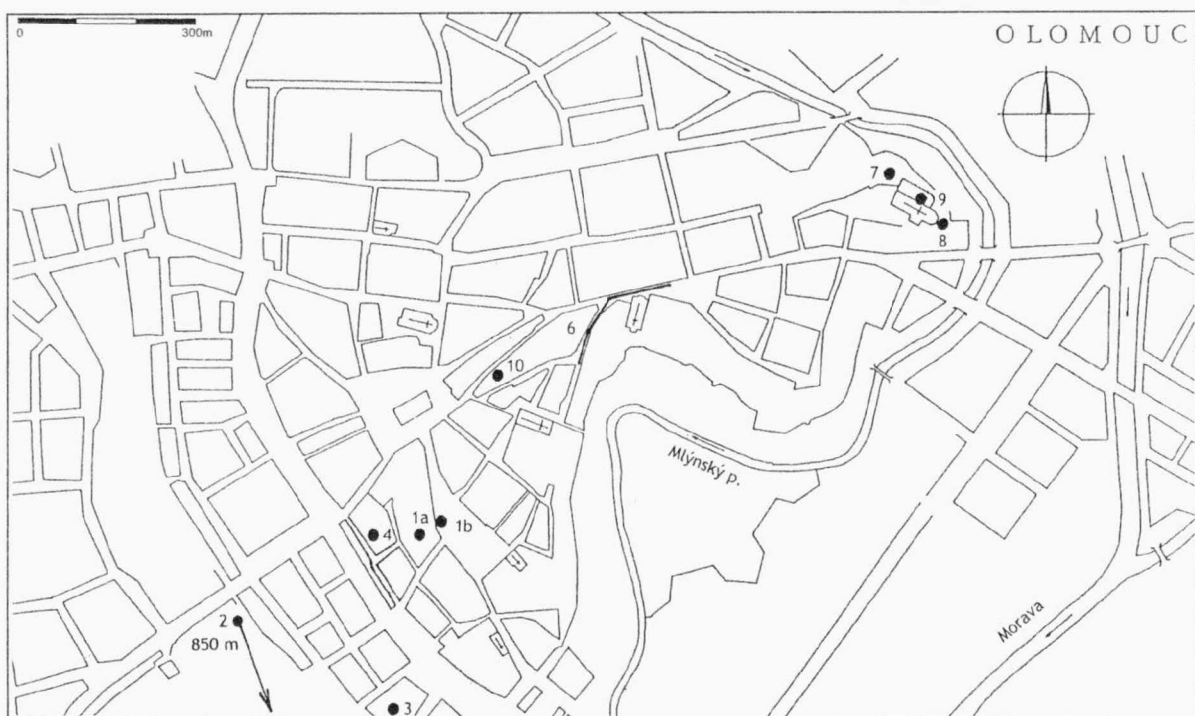
OLOMOUC (okr. Olomouc)

Nerudova I. Novověk. Město, opevnění. Záchranný výzkum.

Lokalizace: SMO 1:5000, list Olomouc 8-0, rok vydání 1991, od Z a J s.č. 67: 4 mm (parc. č. 1076).

V červenci 2001 proběhla rekonstrukce kanalizace a nádvoří budovy v Nerudově ulici č. o. 1 (obr. 21). Při ní bylo v jižní části dvora odkryto torzo zdi z cihel pojených velmi kvalitní maltou. Zed' o šířce 4 m měla zachovaný líc, byla orientovaná SSZ-JJV a odkryta v délce 2,4 až 5 m. V jejím okolí se nalézala rumištní navážka, jejíž vznik souvisí se stavbou budovy na přelomu 19. a 20. století. Podle srovnání s plánem olomoucké pevnosti z r. 1804 můžeme zdivo ztotožnit s částí ravelinu č. 29, situovaného mezi bastiony VII a VIII. Tento jihozápadní úsek bastionové pevnosti byl vystavěn kolem poloviny 18. století (Michna 1997).

Hana Dehnerová, Pavel Michna, SPÚ Olomouc

Obr. 21. Lokalizace vybraných záchranných výzkumů na území historického jádra Olomouce v roce 2001 (příspěvky Šlézar/Faltýnek, Dehnerová/Michna, Zatloukal/Hejhal/Tomka, Dehnerová, Zatloukal). 1a: Dolní náměstí č. o. 40, zásypy kleneb; 1b: Dolní náměstí č. o. 40 výkop před č. o. 40; 2: ulice Husitská a Ibsenova; 3: Nerudova ulice č. o. 1; 4: Pavelčákova ulice č. o. 21; 5: Univerzitní ulice č. o. 3-5; 6: ulice Univerzitní-Denisova-náměstí Republiky; 7: Václavské náměstí č. o. 5; 8: Václavské náměstí, parc. č. 87/4; 9: Václavské náměstí, parc. č. 153; 10: Ztracená ulice č. o. 10. Lokalisierung der ausgewählten Rettungsgrabungen auf dem Gebiet des historischen Kerns von Olomouc im Jahre 2001 (Beiträge Šlézar/Faltýnek, -Straße Nr. 1; 4: Pavelčákova-Straße Nr. 21; 5: Univerzitní-Straße Nr. 3-5; 6: Univerzitní-Denisova-Straße, Platz der Republik; 7: Václavské náměstí (Wenzelsplatz) Nr. 5; 8: Václavské náměstí, Parzellenummer 87/4; 9: Václavské náměstí, Parzellenummer. 153; 10: Ztracená-Straße Nr. 10.

Literatura:

Michna, P. 1997: Bastionová pevnost Olomouc. Od opevněného města k tereziánské pevnosti. Průvodce dějinami a expozicí. Olomouc.

Resumé:

Olomouc (Bez. Olomouc), Nerudova Str. 1. Neuzeit. Stadtbefestigung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (okr. Olomouc)

Pavelčákova ulice č. o. 21, čp. 1. Vrcholný středověk, novověk. Sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum.

Lokalizace: SMO 1:5000, rok vydání 1991, list Olomouc 8-0; mm od Z a J s.č. 61:64 mm (parc. č. 464/0).

Stavební projekt plánoval snížení terénu o cca 0,60-0,80 m, což vesměs představovalo pouze odstranění novověkého stavebního rumu, pocházejícího z demolic lehčích zděných přístaveb za domem č. o. 21 (obr. 21). Pro orientační ověření

skladby a časového rozpětí souvrství byla na zkoumané parcele vyhloubena nevelká sonda S1/01 (obr. 22) o rozměrech 2x1,20 m a hloubce 1,20 m. Zdokumentované profily P1-4 byly sestaveny do jednoho rozvinutého řezu (obr. 23). Časově se jedná o poměrně jednoduchou stratigrafii, kde k.100-104 tvoří soubor novověkých dorovnávek terénu, ovšem v nálezech je procentuálně silně zastoupen středověký materiál. Důležité je zjištění, že nekontaminované vrcholně středověké vrstvy sahají až k niveletě cca 214,60 m n.m., tedy pouze do hloubky 0,50-0,60 m od současného povrchu parcely. Tyto uloženy obsahují výhradně keramiku ze 14. století, pouze ojediněle se vyskytuje několik fragmentů datovatelných do 13. století (obr. 24). Interpretačně se vesměs jedná o odpadní vrstvy popeľa a uhlíků z otopných, popřípadě výrobních zařízení, proložených tenkými izolačními a dorovnávkovými vrstvami (Zatloukal, Hejhal, Tomka 2002).

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00